

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายทั่วไปเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง พืชสมุนไพร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองบัวตากหลาน อำเภอตากดี จังหวัดนครสวรรค์ และมีความมุ่งหมายเฉพาะตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพืชสมุนไพรที่อยู่ในท้องถิ่น 2) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง พืชสมุนไพร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านหนองบัวตากหลาน จำนวน 18 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive random) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามความต้องการอบรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 3) หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง พืชสมุนไพร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองบัวตากหลาน 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 5) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ และ 6) แบบสอบถามเจตคติต่อการใช้พืชสมุนไพร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านนโยบายของหน่วยงานต่างๆพบว่า มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและชุมชนได้มีบทบาท มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยสถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น จากการสอบถามนักเรียนพบว่า มีความต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรร้อยละ 100 และผลการสนทนากลุ่ม (focus group) พบว่า พืชสมุนไพรมีประโยชน์ต่อชุมชนในการบำบัดโรค ทำสภาน้ำหมักชีวภาพเพื่อขับไล่และฆ่าแมลง ทำปุ๋ยชีวภาพ และช่วยประหยัดรายจ่าย ผู้ร่วมสนทนากลุ่มมีความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง พืชสมุนไพร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดย

เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยาย การสาธิต การปฏิบัติ และการศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น ใช้สื่อตัวอย่างของจริง ภาพประกอบ มีการวัดและประเมินผล มีเกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม และใช้เวลาฝึกอบรม 2 วัน รวม 14 ชั่วโมง

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีองค์ประกอบ คือ ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย เนื้อหา วิธีการฝึกอบรม สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล เกณฑ์ในการผ่านหลักสูตรฝึกอบรม คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม ระยะเวลาการฝึกอบรม และแผนการฝึกอบรม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสม

3. การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยแบ่งขั้นตอนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเป็น 3 ขั้นตอน คือ ก่อนฝึกอบรมโดยทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างฝึกอบรมโดยให้ความรู้ ฝึกทักษะ การปฏิบัติ ไปศึกษานอกสถานที่ และหลังการฝึกอบรมโดยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังฝึก และสอบถามเจตคติต่อการใช้พืชสมุนไพร ซึ่งนักเรียนสนใจร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี

4. การประเมินผล และการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การประเมินทักษะการปฏิบัติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละของการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี ผลจากการสอบถามเจตคติที่มีต่อการใช้พืชสมุนไพรพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา เตรียมพืชสมุนไพรต้มหรือหมักทิ้งไว้ก่อนการบรรยาย เพิ่มเนื้อหาพืชสมุนไพรที่ท้องถิ่นต้องการ และการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

The general purpose of this research aimed to develop training of medicinal herbs planting for Prathomsuksa 6 students at Bannongbuataklan School, Ta-Khli District, Nakhon Sawan Province. The specific purpose aimed to follow the curriculum development procedure consisting of 4 phases: 1) the study of basic data about problem status and the need of the medicinal herbs in the community, 2) the development of training curriculum on the medicinal herbs, 3) the implement of the training curriculum, and 4) the evaluation and improvement of the training curriculum. The 18 samples, obtained by purposive random sampling, were Prathomsuksa 6 students at Bannongbuataklan School during the second semester of academic year 2008. The research instruments were 1) a set of questionnaire a set of questionnaire about the needs of training for Prathomsuksa 6 students at Bannongbuataklan School during the second semester of academic year 2008, 2) group discussion forms, 3) a training curriculum on the medicinal herbs for Prathomsuksa 6 students at Bannongbuataklan School, 4) achievement tests with a reliable value at 0.91, 5) evaluation forms of practicing skill, and 6) attitude questionnaires towards the usage of medicinal herbs with a reliable value at 0.93. The data were analyzed by percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t-test, and content analysis.

The results indicated as follows:

1. the study of basic policy information showed that the organizations have the decentralization policy to encourage locals and communities to participate in

educational management. The school has a duty to construct the curriculum related to the objectives, status, and the needs of communities and locals. It found, from the questionnaires, that all of the students willing to study about medicinal herbs. In discussion group, the research found that the medicinal herbs are useful for medical care, insects-repellent organic fertilizer and money saving. The result, moreover, showed that they were interested in the training curriculum using the methods of lecture by local trainer, demonstration, practice, and educational field trip. All of the methods, virtual examples and pictures are used in the training. The training curriculum will be held for 14 hours with 2 days. It will have an evaluation and standard criteria for passing the curriculum.

2. the result of the curriculum development showed that the training curriculum was comprised of introduction, vision, principle, objective content, training method, media and instrument, measurement and evaluation, standard criteria for passing the curriculum, trainee's qualification, training period, and training plan. The experts evaluated the composition of curriculum and considered that it was appropriate.

3. the training curriculum was implemented in 3 phases as follows: 1) before the training – using a learning achievement pretest, 2) between the training – providing knowledge, practicing the skill, and educational field trip, and 3) after the training – using a learning achievement post-test and an attitude questionnaire towards the usage of medicinal herbs. The research found that students were much interested in the training curriculum.

4. as of the evaluation and improvement, the research revealed that the students had higher learning achievement after participating the training with the statistically significant difference at a level of .05. It also revealed that the practice skill was rated at the level of good. The attitude towards the medicinal herbs was rated at the highest level. The curriculum should be improved on appropriate time period, the preparation of herbs, increasing the contents of needed herbs, and continuously measuring and evaluating practical field.